

Nr 334.

Av herr **Cruse m. fl.**, om beredande av ökat skydd för omyndigas medel, som äro underkastade kontroll från det allmännas sida.

Så länge samhällsordningen i vårt land tillåter, att föräldrar sträva och spara för att genom frukterna av sitt arbete i görligaste mån tillförsäkra sina barn medel till uppfostran och utbildning eller lindra sjuka anförvanters bekymmer, synes det ock vara en självfallen fordran, att sådan förtänksamhet från det allmännas sida mötes med stöd och förståelse. Men så är ej alltid fallet. Som bekant äger man i regel få till förmyndare för omyndig, minderårig eller omyndigförklarad, utsedd någon person, oftast närskyld, till vilkens redlighet man hyser förtroende. Förmyndaren står i sin tur under i lagen bestämd kontroll och är med sina tillgångar ansvarig för sin förvaltning. Över förmyndaren har samhället placerat överförmyndare som ytterligare kontrollanter. I Stockholm t. ex. har överförmyndarens roll övertagits av förmyndarekammaren. Inför överförmyndaren har förmyndaren att avgiva redovisning och utverka tillstånd till placering av omyndigs medel. Om förhållandet mellan förmyndare och överförmyndare tager form av samförstånd för utövande av brottslig handling gentemot den omyndige, skulle man vara böjd att utgå från att staden eller åtminstone det allmänna stode ansvar för vad som sålunda tillfogats i skada och som ej kunnat av vederbörande skyldige personligen ersättas, detta så mycket mera som ett överförmyndarskap så att säga påtvingats den omyndige. Så är dock ej fallet, hur naturligt det än kunde synas. Till belysande av hur olyckliga följer den nuvarande organisationen med dess ansvarighetsregler kan medföra må här i korthet erinras om en förskingringsaffär, som för något år sedan livligt uppmärksammades i pressen och beträffande vilken erforderlig utredning skall tillhandahållas vederbörande utskott. Genom brottsliga manipulationer av förmyndaren, en advokat i huvudstaden, avhändes en omyndig allt vad han ägde, cirka 243,000 kronor. Den såsom överförmyndare i detta fall tjänstgörande förste assessorn i förmyndarekammaren i Stockholm vidtog sådana åtgärder, att förskingringen möjliggjordes. Visserligen försattes såväl förmyndaren som tjänstemannen i konkurs och dömdes, men arvet var oåterkalleligen borta. Talan väcktes mot det allmänna som garant för sin institution (förmyndarekammaren), men såväl kronan som Stockholms stad befriades från ersättningsskyldighet gentemot den omyndige. Och dock var han av lagen hänvisad till omvårdnad och översyn av just förmyndarekammaren. Ett sådant system, som kan medföra verkningar av ovan angivet slag och varpå exempel från olika delar av landet säkerligen kunde mångfaldigas, är förvisso moget för reformer. Spörsmålet sammanhänger visser-

ligen med en fråga av stor räckvidd och tämligen ömtålig art, nämligen om det allmännas ansvar gentemot allmänheten för sina organs åtgärder i tjänsten. Men även denna fråga har nyligen upptagits till behandling av riksdagen. Och då gällde det endast förhållanden, som kunna så att säga bedömas enbart ur ekonomisk synpunkt under det att, då det gäller omyndiga, barn och psykiskt svaga personer, tillkommer ett starkt moment av synnerligen berättigade känslsynpunkter. Här syftas på riksdagens skrivelse nr 425/1937. Och dock gällde det som förut sagt i det fallet blott en begäran av riksdagen om utredning angående det allmännas ansvar för riktigheten av uppgifter i gravations- och lagfartsbevis o. dyl. Kan principen om det allmännas ansvar anses tillämplig i detta fall, bör den ock utan minsta tvekan även kunna bli det, då det gäller att värna deras intressen, vilka ej äro i stånd eller förbudits att själva tillvarata sina ekonomiska intressen. Samma moraliska skyldighet finns ock mot alla dem, som gjort uppoffringar för att bereda sina barn eller sjuka utkomst och hjälp. Hur en sådan skärpt garanti från det allmännas sida skulle anordnas och hur långt den rätteligen bör sträcka sig, kunde lämpligen bli föremål för en mera ingående undersökning. En sådan skulle utan tvivel erbjuda värdefulla uppslag.

Under åberopande av det här ovan anförda och med understrykande av angelägenheten av att åtgärder snarast möjligt vidtagas för undanröjande av de djupt beklagliga och för ett välordnat samhälle knappast värdiga förhållanden, som här ovan antytts, hemställes,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående ökat skydd för omyndiga genom att göra det allmänna i någon form ansvarigt för medel, som på grund av lagbestämmelser underkastas det allmännas kontroll.

Stockholm den 2 januari 1938.

Sigvard Cruse.

Otto Wallén.

Otto Silfwerbrand.